

Plan van aanpak Economische Visie

Aan R. Jonkers
Kopie aan Alex Eijkelenboom
Betreft Plan van Aanpak Economische Visie
Van Beliamin Ezzarouali
Datum 12-12-2023

Inhoud

1. Inleiding en aanleiding
2. Opgave, randvoorwaarden en resultaat
3. Fasering en mijlpalen
4. Projectorganisatie en participatie
5. Indicatieve mijlpalenplanning

1. Inleiding en aanleiding

Inleiding

Gemeente Montfoort heeft zich in meer dan 700 jaar ontwikkeld tot een welvarende stad. Een gemeente rijk aan inwoners met een ondernemende geest met oog voor innovatieve ontwikkelingen en de samenleving. Anno 2023 bestaat het bedrijfsleven uit het MKB'ers, agrarische ondernemers, winkeliers en zzp'ers. Ook kennen we twee bedrijven met minimaal 250 werknemers. Het bedrijfsleven is actief in diverse bedrijfstakken, bijvoorbeeld industrie, bouw, groot- en detailhandel, vervoer en opslag etc., ofwel de maakindustrie. De bedrijven zijn gevestigd op bedrijventerreinen, in het buitengebied, in de binnenstad en vervullen een belangrijke economische functie in onze gemeente. Zij zorgen namelijk voor werkgelegenheid, dragen bij aan de vitaliteit van de gemeente, dragen bij aan maatschappelijke doelen en zijn belangrijk voor de uitvoering van diverse transitie zoals energie, digitalisering, circulaire economie, klimaat, mobiliteit etc. Ook zijn zij de ruggengraat voor het lokale verenigingsleven door sponsoring.

Aanleiding EZ-visie

De afgelopen twee jaar hebben diverse trends invloed gehad op de bedrijfsvoering, continuïteit en groei van bedrijven. Denk bijvoorbeeld aan de coronapandemie, de oorlog in Oekraïne en hierdoor stijgende energieprijzen, inflatie en tekorten aan productiemiddelen. Ook de arbeidsmarkt, het tekort aan ruimte voor bedrijvigheid en de stress bij banken brengt onzekerheid met zich mee. Kortom, er komt veel op onze ondernemers af.

Op dit moment is er géén Economische Visie. Hierdoor is gericht beleidsinzet moeizaam. Zo is het nodig om meer inzicht en duidelijkheid te krijgen en te geven over acties, prioriteiten en de rollen tussen de gemeente en samenwerking-/gesprekspartners. Daarnaast zit economie verweven in diverse beleidsvelden, denk bijvoorbeeld aan onderwijs, ruimtelijke ontwikkeling, duurzaamheid en mobiliteit. Voorbeeld: Indien bedrijventerreinen minder goed bereikbaar zijn heeft dit impact op het functioneren van het bedrijfsleven met alle gevolgen van dien (werkgelegenheid, groei, verkeersbewegingen etc.). Ook wordt gemeente Montfoort steeds meer gevraagd om mee te denken en bij te dragen aan regionaal beleid, denk bijvoorbeeld aan de provincie en U10. Momenteel worden beslissingen vaak ad-hoc gemaakt.

Voorafgaand aan de uitvoerbaarheid is het van belang om het economisch profiel van Montfoort en Linschoten in kaart te brengen. Hoe staan we er in onze gemeente voor (bijv. ten opzichte van de regio)? Hoe kan onze economische structuur het lokale bedrijfsleven en de regio (verder) versterken? Waar staan we m.b.t. landelijke trends? De huidige ontwikkelingen, trends en transitie vragen om een toekomstrichting met speerpunten, waaronder een duidelijke (regionale) positionering.

2. De opgave, randvoorwaarden en resultaat

Opgave

De opgave is een economisch vitaal Montfoort en Linschoten. Het uitgangspunt hierbij is de brede welvaartsontwikkeling, waarbij het o.a. gaat om welzijn, materiele welvaart, gezondheid, arbeid en vrije tijd, wonen, samenleving, veiligheid en het milieu. Op dit moment zijn de belangrijkste thema's op het gebied van economische ontwikkelingen:

1. Ruimte voor bedrijvigheid

De economische visie dient richting te bieden voor ruimtelijke overwegingen ten aanzien van beschikbare ruimte voor bedrijven/werklocaties. Denk bijvoorbeeld aan de mogelijkheden m.b.t. nieuw te ontwikkelen bedrijventerreinen (op lange termijn), transformatiefuncties en het intensiveren en/of herstructureren van bedrijventerreinen, het clusteren van bedrijven etc.

2. Toekomstbestendige bedrijventerreinen

Bedrijventerreinen zijn belangrijk voor economische continuïteit en groei. Dit geldt echter ook voor werkgelegenheid (45% op bedrijventerreinen) en de opgaven: **technologie, digitalisering mobiliteit/infrastructuur, circulaire economie, klimaat- en energieneutraal etc.** Middels de economische visie willen we ondernemers de ruimte en kans geven om zoveel mogelijk te floreren. Ook behoren de mogelijkheden tot het verder verbeteren van de organisatiegraad op bedrijventerreinen hierbij.

3. Vitaal Arbeidsmarkt "Een geschikte plek voor iedereen op de arbeidsmarkt"

Hierbij is het doel om de huidige werkgelegenheid te behouden, te bevorderen en "nieuwe werkgelegenheid" aan te trekken. Ook is de lokale economie deels afhankelijk van arbeidsmigranten, waarvoor huisvesting van belang is. Ook is de samenwerking tussen de gemeente, het onderwijs en FermWerk hier een onderdeel van. Werkgelegenheid is bijvoorbeeld van belang voor de continuïteit en groei van het bedrijfsleven, recreatie en consumptie (zoveel mogelijk in Montfoort en Linschoten) etc.

4. Toekomstige, levendige en vitale kernen

De gemeente streeft naar een aantrekkelijke en duurzame woon- en leefklimaat. Dit betekent woningen, bedrijven en voorzieningen op de juiste locatie. Zo zijn florerende kernen met voldoende ruimte voor detailhandel, evenementen en horeca van belang. Het upgraden van recreatie en toerisme is hierbij van belang.

5. Optimaliseren samenwerking en dienstverlening

Een goede relatie met ondernemers en actueel zijn over de trends en ontwikkelingen van ondernemen is van belang om lopende zaken en economische ontwikkelingen te bespreken. Het doel is om gezamenlijk een visie op de toekomst te ontwikkelen. Door een goede samenwerking maken we Montfoort en Linschoten weerbaar, zowel in tijden van hoog- als laagconjunctuur. Samenwerken aan oplossingen voor huidige en toekomstige maatschappelijke, sociale en economische vraagstukken, opgaven en uitdagingen.

Om met elkaar een gedeeld (toekomst)beeld te hebben van een vitaal economisch Montfoort en Linschoten, is het belangrijk om met de vele verschillende stakeholders in gesprek te gaan. Denk daarbij aan de volgende onderzoeksvragen:

- Wat is het economisch profiel van Montfoort en Linschoten? In welke sectoren doen we het goed en welke sectoren zijn oververtegenwoordigd?
- Wat is de economische toekomst van de gemeente? Waar wordt over bijv. 10 jaar de gezinsinkomens verdiend? Zijn er trends en ontwikkelingen die hierop van invloed zijn? Welke kansen en knelpunten zien we in de toekomst?
- Wat zijn de randvoorwaarden? Is er sprake van voldoende ruimte, goede bereikbaarheid en toegankelijkheid, kwalitatieve werklocaties en duurzaam ingericht?
- Wat zijn de specifieke aandachtspunten? Welke nieuwe technologieën en innovatie, komen er op ons af? Welke impact heeft bijv. de circulaire economie, digitalisering en netcongestie op bedrijven?
- Welke oplossingen of maatregelen zijn er op dit moment makkelijk op te pakken door de gemeente en/of de betrokken partijen (quick wins)?
- Welke sectoren willen we faciliteren en/of zijn er ook sectoren die we niet willen faciliteren? Hoe kan het huidige en toekomstige bedrijfsleven elkaar (verder) versterken/aanvullen?

Randvoorwaarden

De randvoorwaarden zijn hieronder samengevat:

- Beleid dat past binnen het gemeentelijk, provinciaal en landelijk beleid zoals Uitvoeringsprogramma college 2022-2026, Integraal Ruimtelijk Perfectief 2021-2040, Omgevingsvisie 2030, Visie binnenstad 2030, Totaalvisie Montfoort 2030,
- Met betrekking tot participatie gebruik maken van een krachtenveldanalyse en de mate van participatie intern en extern afstemmen..
- Formeel besluitvormingsproces via het college en de gemeenteraad

Het resultaat

Het resultaat is een integrale en aansprekende visie die op transparante en toegankelijke wijze inzicht geeft in de huidige en toekomstige economische vitaliteit en het bevorderen hiervan, de verwachte en relevante trends en ontwikkelingen, de lokale en regionale kansen en hoe we ons (proactief) positioneren (zowel lokaal als regionaal). Kortom, hoe economisch zijn Montfoort en Linschoten op dit moment en hoe gaat zich dit ontwikkelen, waar ligt de economische kracht (nu en straks) en hoe spelen we in op toekomstige trends/ontwikkelingen. Op basis van deze visie wordt er een actieplan opgesteld, welke de maatregelen/acties op korte en middellange termijn gerealiseerd worden en door wie. De economische visie en het actieplan komen tot stand middels participatie van belanghebbende organisaties en stakeholders (zowel intern als extern).

3. Aanpak en fasering

Om het proces voor iedereen duidelijk en transparant te maken, hanteren we een plan van aanpak met vier fasen. Participatie en betrokkenheid zijn een belangrijk onderdeel. Voorstel:

- Opzetten projectgroep (intern) t.b.v. integraliteit
- Opzetten economische kopgroep bestaande uit een samenstelling van ondernemers en stakeholders
- Het opzetten van een projectpagina om het proces en de uitkomsten voor een ieder zichtbaar te maken.

Fase 1 Inventariseren

De eerste fase staat in het teken van een inhoudelijke en procesmatige voorbereiding op de tweede fase (de totstandkoming van een conceptvisie) en bestaat uit de volgende stappen:

- Procesbeschrijving
- Rol gemeente (hoe ziet de raad deze voor de korte en lange termijn of een verkenning wat de gemeente wel/niet kan = wat is er wel en niet haalbaar)
- Analyse beleidsdocumenten & Economische analyse
- Inventarisatie huidige opgaven, trends en ontwikkelingen
- Kwalitatieve diepte-interviews met stakeholders
- Opzetten projectgroep en economische kopgroep
- Opstellen communicatie- en participatieplan
- Contacteren bureau (gesprekleider bijeenkomsten?)

Fase 2 Verbinden

Nadat het proces is beschreven en een eerste analyse aanwezig is, gaan we het gesprek aan met ondernemers en stakeholders. Dit gebeurt in 2 of 3 gespreksrondes. Het doel is om in gesprek te gaan over het belang van een economische visie, het delen van de eerste analyse, het verkennen van relevante opgaven/thema's, kansen, sterktes, zwaktes en bedreigingen. Gedurende de gespreksrondes zal ook ingezoomd worden op het vervolgen van de economische visie (middels het actieplan) en de rollen/verantwoordelijkheden. Kortom, de volgende mijlpalen:

- Inventarisatie en verkenning middels gesprekken
- SWOT-analyse
- In kaart brengen relevante (kern) opgaven, thema's en quick wins
- College en raad informeren
- Concept economische visie en actieplan

Fase 3 Opstellen economische visie

De conceptvisie en het actieplan leggen we voor aan de bestuurders, beleidsadviseurs (integraal) en ondernemers (economische kopgroep). Dit moet leiden tot een actualisatie en verdere aanscherping om te komen tot een eindproduct. Tijdens een "economische informatiemarkt" wordt het eindproduct (voor besluitvorming) gedeeld, zodat zoveel mogelijk belanghebbende hierop kunnen reageren. De economische visie (incl. het actieplan) dient immers een breed gedragen visie te zijn.

Fase 4 Formaliseren

In deze fase wordt de economische visie en het actieplan in het college en vervolgens de raad vastgelegd.

4. Projectorganisatie en Participatie

Projectleider:

De beleidsmedewerker economie is de gemeentelijk projectleider /opdrachtnemer van de economische visie en actieplan. De projectleider is tevens penvoerder voor een aantal producten uit de eerste en vierde fase. De geraamde inzet van de projectleider is 8 tot 12 uur per week in de eerste fase en 4 tot 8 uur per week in de tweede fase en derde fase. In de laatste fase zal dat ongeveer 4 uur per week zijn.

Intern projectgroep:

Voor het tot stand komen van de economische visie wordt een interne projectgroep opgezet. Het gaat hierbij om de volgende disciplines: Mobiliteit, Openbare Ruimte, Projectleider Bedrijventerreinen, Accounthouder FermWerk, Duurzaamheid (energie, klimaat, circulair), Onderwijs, VTH, Communicatie, Projectleider Binnenstad en Economie. De projectgroep komt 4 tot 6 keer bijeen gedurende het proces. Daarnaast werken de deelnemers van de projectgroep mee aan bepaalde deelproducten en nemen zij deel aan interne of externe bijeenkomsten. De inzet van de leden bedraagt gemiddeld 8 uur per maand.

Externe ondersteuning:

Voor het begeleiden van de bijeenkomsten, het opstellen van de notities, de economische visie en het actieplan is externe ondersteuning raadzaam. Intern zijn de benodigde competenties (visualisering, kaartmateriaal), kwalitatieve en kwantitatieve gegevens (specifieke cijfers en informatie over bedrijvigheid, bedrijventerreinen, de arbeidsmarkt, trends, ontwikkelingen etc.) en capaciteit (voorbereiding en begeleiding grote bijeenkomsten, schrijftijd etc.) onvoldoende aanwezig of beschikbaar.

Communicatie en participatie:

Voor het opstellen van een communicatie- en participatieplan, het informeren van stakeholders via de krant, website, social media zijn aanvullende uren nodig van een communicatieadviseur en een medewerker. De inzet en aantal uren moeten nog worden geraamd en kunnen (eventueel) intern ingevuld worden. Dit zal intern afgestemd worden.

College en raad:

Afhankelijk van de raakvlakken en de prioriteit van de verschillende beleidsthema's wordt een stuurgroep ingesteld waarin naast de wethouder EZ, de strategische beleidsadviseur en de projectleider, ook de wethouder Binnenstad, RO, duurzaamheid en mobiliteit plaatsnemen. In de stuurgroep worden de belangrijkste deelresultaten vastgesteld en de besluitvorming richting college en raad voorbereid. De raadscommissie wordt vooraf over het proces geïnformeerd. Raads- en commissieleden worden als toehoorder uitgenodigd bij de informatiemarkt. De economische visie en het actieplan worden in het college en vervolgens in de raad vastgesteld.

Economische kopgroep:

Voor de dialoog met stakeholders roepen we een economische kopgroep in het leven. In deze kopgroep zitten in ieder geval ondernemers, vertegenwoordigers uit het onderwijs, vertegenwoordigers vanuit FermWerk (Werk & Inkomen) en andere belanghebbenden. Samenstelling van de economische kopgroep gebeurt aan de hand van de stakeholdersanalyse. Met deze economische kopgroep organiseren we drie tot vier gespreksrondes. Tijdens de gespreksrondes gaan we al dan niet gewenst per thema of deelgebied uiteen in kleinere groepen. De economische kopgroep kan na het opstellen van de visie mogelijk als groep in stand blijven om met elkaar uitvoering te geven aan het uitvoeringsprogramma. Raadplegen en informeren inwoners en belangstellenden: Met het presenteren van de concept Economische visie in het stadhuis krijgt iedereen de kans te reageren op het resultaat, voordat de gemeenteraad de visie vaststelt.

X = nog te bepalen datum/periode

X = nog te bepalen datum/periode

[illegible]

6. Input voor bureau

Benodigd:

- Inhoudelijke en procesondersteuning

Doel & wensen:

- Aansprekende lokale visie
- Waar staat de economische van Montfoort en Linschoten?
- Wat is de kracht van de economie?
- Welke lokale kansen zijn er?
- Welke toekomstige trends komen op Montfoort en Linschoten af?
- Op welke wijze kan gemeente Montfoort zich proactief positioneren in de regio?
- Integrale visie
- Concreet aangeven op welke thema's wordt ingezet de komende jaren
- Stakeholders betrekken (Ondernemers, raad/college, collega's, onderwijs, FermWerk, Maatschappelijk/sociaal domein)
- Koppeling Economische aan maatschappelijke opgaven en doelen (economie als middel, brede welvaart als doel)
- Compacte visie (eindproduct?) i.c.m. grafisch filmpje (?) = voorbeeld Amersfoort

Doelgroepen:

- Bedrijven op bedrijventerreinen
- Ondernemers in de binnenstad
- Ondernemerschap in de wijken (winkelcentra's, zzp'ers, ondernemers in de plinten etc.)
- Ondernemer/agrariërs in het buitengebied

Verwachte thema's:

- Recreatie & Toerisme
- Vitaal buitengebied
- Vitale, levendige en toekomstbestendige kernen
- Toekomstbestendige bedrijventerreinen (duurzaamheid, intensiveren en verdichten, uitbreiding Heeswijk-Oost, aanvullende uitbreiding = raming?, clusteren, circulaire economie, soort bedrijvigheid, mobiliteit,
- Arbeidsmarkt (& Onderwijs)
- Brede Welvaart
- Dienstverlening